

Årsskrift 2009

Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Folkekirkens
mellemkirkelige Råd

Årsskrift 2009

Årsskriftet fortæller i ord og billeder om arbejdet i Folkekirkens mellemkirkelige Råd og de mellemkirkelige stiftsudvalg i 2009.

Folkekirken har kontakter til andre kristne kirker i Danmark og udlandet og er medlem af flere kirkelige organisationer. Folkekirkens mellemkirkelige Råd tager sig af disse kontakter.

I stifterne er der mellemkirkelige stiftsudvalg som tager sig af de folkekirkelige kontakter på stiftsplan og venskabs-kontakter med kirker og menigheder rundt omkring i verden.

Redaktion

Heidi Martinussen
Jan Nilsson
Rebekka Højmark Jensen
Jørgen Skov Sørensen
(ansvarshavende)

Artiklerne i dette årsskrift er ikke nødvendigvis udtryk for Folkekirkens mellemkirkelige Råds holdning.

Grafik & Layout

Danni Veng, webfruits.dk

Tryk

Outsource dk, Århus
1. oplag: 5000
ISSN 1902-4568
ISBN 978-87-87073-46-2

Udgiver

Folkekirkens
mellemkirkelige Råd

Peter Bangs Vej 1D
2000 Frederiksberg
Tlf.: 33 11 44 88
Fax.: 33 11 95 88
interchurch@interchurch.dk
www.interchurch.dk

Forsidefotos

Jan Nilsson (i midten)
LWF/D.-M. Grötzsch (øverst)
Simon Kangas Larsen
(nederst til højre)
Jan Nilsson (nederst til
venstre)

GLIMT FRA

Porvoo	4
Kirkernes Verdensråd	6
Det Lutherske Verdensforbund	7
Europa	8
Migrantkirker i Danmark	11
Migration i Europa	12
Leuenberg	13
Stiftsudvalgene	14
Regnskab, Råd og sekretariat	25

4

9

Ud over den åndelige sognegrænse

Af Paul Verner Skærved, formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Intet menneske er en ø, og tilsvarende er det med Folkekirkens mellemkirkelige Råd. Det ligger alene i navnet, at vi er forpligtet på i folkekirken at nå ud over os selv.

Debatten om Porvoo understreger dette. Vi har i årevis været i kontakt med Porvoo Fællesskabet. Efter grundige overvejelser og samtaler har vi valgt at tilslutte os. Nogle er imod, mens andre hilser det velkomment, at vi går helt ind i fællesskabet med både lutherske og anglikanske kirker. Mere end alt andet er det et samtaleforum, hvor vi lærer om andre og ikke mindst om os selv. Her er en viden, vi kan bruge inden for folkekirken og i mødet med de frie folkekirkelige organisationer, der i generationer har varetaget mellemkirkelige relationer i Danmark og udenfor.

Et nyligt eksempel på dette er samarbejdet med Kirkernes Integrationstjeneste omkring arbejdet med migrantmenigheder, som har Folkekirkens mellemkirkelige Råd som bindeled. Det er blevet til en kontakt ind i folkekirken både på stifts- og sogneniveau, som har haft til formål at skabe et folkeligt og kirkeligt fællesskab med disse menigheder.

Noget andet, der rækker ud over os selv, er en salmebog på engelsk i et samarbejde med Bibelselskabet og Det Kgl. Vajsenhus. 50 danske salmer nyoversat. Salmer, der kan åbne en hel verden for mennesker udefra. For dansk gudstjenesteliv er båret af vore salmer. Forhåbentlig kan også vore migranter få glæde af dem.

Er vores kommunikation mangelfuld? Det blev påstået her under Porvoo-drøftelserne. Helt galt står det dog ikke til. I et samarbejde med folkekirken.dk er man på kryds og tværs i kirken gået sammen om at fremstå med en officiel hjemmeside på nettet. Et levende og dækkende forum til oplysning om dansk kirkeliv.

Folkekirkens mellemkirkelige Råds samarbejde med såvel de forskellige dele af folkekirken som de internationale kirkelige organisationer er ikke alene legitimt, jævnfør lovgrundlaget for Rådets arbejde, som er vedtaget af Folketinget, men også opmuntret fra mange sider, og det afspejles, som det fremgår af årsskriftet, aktuelt i Rådets arbejde, som har til hensigt at samle de bedste tanker på et givet område.

Og det var netop hvad jeg indledte med, at i det mellemkirkelige ligger en forpligtelse om at nå ud over os selv. Ud over den åndelige sognegrænse.

Tiden er inde til Porvoo

Af biskop Kresten Drejergaard, medlem af Folkekirken mellemkirkelige Råd

Den danske folkekirke valgte i 1995 ikke at tiltræde Porvoo Erklæringen og har siden da deltaget som observatør i Porvoo Fællesskabet. Posten som observatør har givet anledning til at iagttage, hvordan de andre kirker på en række afgørende punkter har bevæget inden for de områder, hvor folkekirken i 1995 havde forbehold over for Porvoo.

I september 2009 afholdt Folkekirken mellemkirkelige Råd derfor et møde mellem repræsentanter for folkekirken og de anglikanske kirker inden for Porvoo Fællesskabet. Hensigten med dette møde var at afklare, om folkekirken forbehold fra 1995 stadig er relevante. Det kan med det samme siges, at det er de ikke. I de sidste ca. 15 år har de anglikanske kirker ændret sig betragteligt med hensyn til anerkendelse af kvindelige præster og biskopper, ligesom de også anerkender ordinationer ved domprovsten som biskoppens stedfortræder.

Derudover kan det fastslås, at Porvoo Fællesskabet slet ikke har udviklet sig til den kirkelige monsterorganisation, som mange af os frygtede i 1995. En del af fejlen var den, at der i debatten ikke blev skelnet mellem ”Porvoo Fællesudtalelsen” og selve ”Porvoo Erklæringen”. Den førstnævnte er præget af en voldsom kirkelig retorik, især hvad angår bispeembedet, mens den sidstnævnte, som er den man skal tage stilling til, er en ret nøgtern samarbejdsaftale, som folkekirken på nuværende tidspunkt ikke kan have vanskeligheder med at tiltræde.

Biskopperne Christopher Hill og Peter Skov-Jakobsen. Foto: Jørgen Skov Sørensen

I disse tider, hvor den katolske kirke, ser ud til at gøre tilnærmelser til de anglikanske kirker, forekommer det mig at være uklogt, om vi fra luthersk side lægger afstand til de anglikanske kirker. Snarere burde vi fra dansk side gøre vores lutherske og grundtvigske teologi gældende i anglikansk sammenhæng, hvor der i mange kredse er en ægte interesse for at lære noget af os. Hvorfor skulle vi holde det for os selv, som vi faktisk kan være stolte af?

Efter længere tids overvejelse og drøftelse og på baggrund af mødet i september 2009 mellem repræsentanter for folkekirken og de anglikanske kirker kunne Folkekirken mellemkirkelige Råd på sit møde i december 2009 beslutte at tiltræde Porvoo Erklæringen og dermed lade folkekirken deltage i Porvoo Fællesskabet uden forbehold. Den formelle underskrivelse af Porvoo Erklæringen vil finde sted engang i 2010.

Porvoo – et praktisk kirkefællesskab

Af Jan Nilsson

Porvoo er navnet på en by i det østlige Finland, som har lagt navn til det fællesskab af anglikanske og lutherske kirker, der har eksisteret siden 1996. Porvoo Fællesskabet består af i alt ti kirker fra Norden, Baltikum og de britisk/irske øer.

Grundlaget for Porvoo Fællesskabet er 'Porvoo Erklæringen', som består af to dele: den første del beskriver, hvordan kirkerne gensidigt anerkender hinanden som sande kirker, hvor Guds ord forkyndes autentisk, og sakramenterne forvaltes ret osv. Det er afgørende, at Porvoo Erklæringen anerkender alle de deltagende kirker med deres eksisterende kirkeordninger: de anglikanske kirker forbliver anglikanske, og de lutherske kirker forbliver lutherske. På trods af forskellige teologiske holdninger på visse områder, anerkender kirkerne i Porvoo Fællesskabet altså hinanden som sande kirker og hinandens ordnede embeder som sande embeder.

Porvoo Erklæringens anden del beskriver de praktiske konsekvenser, som følger af den gensidige anerkendelse af hinandens kirker. Her bliver det klart, at Porvoo Fællesskabet først og fremmest er et praktisk kirkeligt fællesskab, som tager udgangspunkt i de deltagende kirkers liv og virke. Porvoo Fællesskabet har aldrig opbygget en organisation (Porvoo har ikke noget sekretariat, og opkræver intet medlemskontingent). Porvoo lever derimod alene af kirkernes vilje til at være kirker sammen og at inspirere og at lade sig inspirere på tværs af grænser. Porvoo har heller ikke noget ledelsesorgan, men alene en koordinerende 'kontaktgruppe' med repræsentanter fra de deltagende kirker.

Konkret giver Porvoo Fællesskabet mulighed for udveksling af præster for kortere eller længere tid, i og med at kirkerne i Porvoo Erklæringen anerkender hinandens ordinationer. Et andet væsentligt element i Porvoos virke er konsultationer og høringer om praktiske kirkelige spørgsmål. Der har fx været konsultationer i Porvoo regi om emner som diakoni, uddannelse af lægfolk og religionsmøde. Endvidere lover kirkerne at ville betragte hinandens medlemmer som egne medlemmer, hvilket betyder, at man vil have mulighed for kirkelig og pastoral betjening fra en af de andre kirker, hvis man for en kortere eller længere periode, bor i et andet land med en anden Porvoo-kirke.

Hele Porvoo Erklæringen kan læses på Folkekirken mellemkirkelige Råds hjemmeside.

Porvoo Domkirke. Foto: Jan Nilsson

Kirkernes Verdensråd: Ansigt på organisationen...

Af Jørgen Skov Sørensen

Det er en kendt sag, at mellemkirkeligt arbejde først og fremmest handler om mennesker. Mennesker, der mødes; mennesker, der udfordrer hinanden; mennesker, der inspirerer hinanden. Det er måske netop denne omstændighed, der fra tid til anden gør, at de internationale organisationer, som folkekirken er medlem af, står svagt i vores bevidsthed: Er Kirkernes Verdensråd andet og mere end strukturer? Hvor er menneskene bag?

Folkekirkenes mellemkirkelige Råd valgte i 2009 at rette en smule op på dette misforhold, for naturligvis er Kirkernes Verdensråd andet og mere end strukturer, generalforsamlinger og endeløse møder: det er mennesker af kød og blod, som arbejder for en sag. Rådet havde i november måned inviteret den relativt nytiltrådte leder af Verdensrådets afdeling for inter-religiøs dialog og samarbejde, Rev. Dr. Shanta Premawardhana, til Danmark, for at han kunne lære folkekirken bedre at kende. Samtidigt kunne folkekirkemedlemmer og andre herhjemme få sat et centralt ansigt på en vigtig gren af organisationens arbejde.

I løbet af de to dage, Shanta Premawardhana tilbragte i Danmark, stiftede hans dels bekendtskab med dialogarbejde mellem religioner og kulturer på Vesterbro gennem det folkekirkelige samarbejde, der foregår på "Mødestedet" i Valdemarsgade. Her mødes "gammel-danskere" med "ny-danskere" på tværs af kulturer, religioner og oprindelse, og gæsten spurgte interesseret ind til, hvordan de lokale kirker har valgt at engagere sig i integrationsarbejdet på græsrodsniveau. Senere på dagen mødtes han med 20

repræsentanter for dialogarbejde forskellige steder i Danmark for at udveksle teologiske erfaringer, og om aftenen var gæsten centrum ved et godt besøgt offentligt arrangement i Helligåndskirken, hvor der blev fortalt selvpoplevede historier fra brændpunkter i dialogens verden.

Efter et interview med Kristeligt Dagblad havde medlemmer af Rådet også lejlighed til at drøfte Kirkernes Verdensråd mere generelt med Dr. Premawardhana, der som programleder spiller en afgørende rolle i organisationens udvikling.

Rev. Dr. Shanta Premawardhana. Foto: Michael Short/WCC

Shanta Premawardhana takkede for muligheden for at besøge Danmark og understregede, at han ser det som en vigtig del af programledernes opgave, at opleve medlemskirkerne og at lytte til de udfordringer, kirkerne står overfor.

- Der er ved at opstå en anerkendelse i Kirkernes Verdensråd af, at organisationen ikke kan gøre det hele alene: der skal samarbejdes tæt med

medlemskirkerne. Hvad de gør, gør Kirkernes Verdensråd; hvad Kirkernes Verdensråd gør, gør medlemskirkerne. Kirkernes ressourcer skal anvendes og udnyttes til fælles bedste, var den udfordring ansigtet fra Geneve efterlod folkekirken med, inden han atter satte kurs mod verden udenfor Danmarks grænser.

Kirkernes Verdensråd (KV)

- Stiftet i 1948 i Amsterdam
- Mere end 340 medlemskirker fra hele verden
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside: www.oikoumene.org

Luthersk teologi på dagsordenen i Augsburg

Af Jan Nilsson

“Til kilderne...”. Foto: LWF/D.-M. Grötzsch

Det teologiske arbejde har altid været en vigtig del af arbejdet i Det lutherske Verdensforbund (LVF), ligesom den teologiske identitet og teologiske studier er vigtig for lutherske kirker rundt om i hele verden. Siden 2006 har LVF gennemført et studieprogram om teologien og dens betydning for kirkernes liv. Blandt emnerne som her er blevet behandlet er bl.a. de lutherske kirkers bidrag i mødet med andre religioner; forholdet til religiøs fundamentalisme og forholdet mellem kirke og samfund. Studieprogrammet blev afsluttet med en stort anlagt konsultation i marts 2009 i den tyske by Augsburg,

hvor det vigtigste lutherske bekendelsesskrift, ”Den augsburgske bekendelse”, blev til i 1530. Konsultationen i marts i Augsburg gav anledning til, at ca. 100 teologer fra ca. 30 lande kunne møde og tage temperaturen på luthersk teologi i det 21. århundrede. Fra Danmark deltog professor Niels Henrik Gregersen, som holdt foredrag om skabelsteologi, som er relevant ikke mindst i disse år, hvor klimaforandringer spiller så stor en rolle i den offentlige debat.

Det er sjældent, at så mange lutherske teologer fra så mange lande mødes. Drøftelserne i Augsburg viste, at luthersk teologi på verdensplan lever og har det godt. Takket være grundig teologisk arbejde – bl.a. i regi af LVF – har de lutherske kirker i dag en hel masse at bidrage med både i samtalen med det omkringliggende samfund, overfor andre kristne kirkesamfund og overfor andre religioner.

Det lutherske Verdensforbund (LVF)

- Stiftet i 1947 i Lund
- 140 medlemskirker fra 79 lande
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside: www.lutheranworld.org

Konferencen for Europæiske Kirker fylder 50

Af Heidi Paakjær Martinussen

I juli strømmede 700 mennesker fra alle hjørner af Europa til den franske by Lyon, der oprindeligt blev grundlagt ved en korsvej for handelsruter fra de fire verdenshjørner, og som har en stærk økumenisk tradition. Byen lagde derfor med sin historie og varme stemning en god ramme for den 13. generalforsamling for Konferencen for Europæiske Kirker, der blev afholdt under temaet ”kaldet til ét håb i Kristus.”

Folkekirken har været medlem af Konferencen for Europæiske Kirker (KEK) siden 1959, hvor organisationen blev grundlagt. Fra folkekirken deltog da også 7 delegerede og 4 energiske stewards samt et ungdomskor fra Haslev, der var med til at festligholde gudstjenester og andagter.

Men trods gode rammer og et omfattende program, der også omfattede en storslået fejring af KEK's 50 års jubilæum, var det store spørgsmål blandt konferencens deltagere: Hvad er KEK's vision for de næste 50 år? Hvad er KEK's rolle i den nye sociale og politiske virkelighed, der har skåret nye skillelinjer gennem Europa 20 år efter Murens fald? Er KEK klar til at svare på de samfundsmæssige og økumeniske udfordringer, organisationen og dens medlemskirker står overfor? Og hvad skal KEK's funktion være i fremtiden – skal det være den organisation, der gør det muligt for medlemskirkerne at gøre deres stemmer hørt i Europa, eller skal det være den organisation, der samler kirkernes stemme til én i Europa?

Et af de banebrydende øjeblikke på generalforsamlingen var derfor, da de delegerede

Peter Arendt og koret fra Haslev synger i Lyon. Foto: Simon Kangas Larsen.

blev enige om at nedsætte et reformudvalg, der de næste år skal se på KEK's vedtægter, men også på, hvad KEK's vision er for fremtiden, og hvilke organisatoriske rammer, der bedst kan tilvejebringe denne vision. Fra Danmark fik vi en repræsentant i dette udvalg, der efterfølgende har oprettet hjemmesiden www.ccrevision.dk, hvor interesserede kan følge udviklingen frem mod den næste generalforsamling i 2013. Det er positivt, at den 50 år gamle organisation har søsat arbejdet med at nytænke vision og organisation i en tid, hvor nye udfordringer kræver nye måder at være og handle sammen på som kirker i Europa, og udvalgets arbejde følges derfor med spænding.

Mens vi venter på reformer, går arbejdet i KEK imidlertid videre – og ikke på lavt blus. I Lyon blev de forskellige grene af KEK's arbejde præsenteret på en række workshops og seminarer. CCME – kirkernes kommission for migranter i Europa – har lanceret 2010 som året med speciel fokus på migranternes plads

og rolle i de europæiske samfund og de europæiske kirker.

CSC – kommissionen for kirke og samfund – har i de forgangne år blandt andet arbejdet med temaet ”religion i det offentlige rum” og spiller en stor rolle i samspillet mellem kirkerne i Europa og de europæiske institutioner i Bruxelles. CiD – kommissionen for kirker i dialog – har fokus primært på dialogen mellem ortodokse og protestantiske medlemmer af KEK. Et vigtigt område, ikke mindst i disse år, hvor de ortodokse kirker oplever, at de protestantiske kirker bevæger sig i en mere liberal retning. I Danmark koordineres kontakten til KEK via Folkekirkens mellemkirkelige Råd, der har nedsat en KEK arbejdsgruppe. Her forsøger man at bygge bro mellem det europæiske og det nationale, og at bidrage til KEK’s arbejde ved at sende ressourcepersoner til arbejdsgrupper på områder så forskellige som menneskerettigheder, bio-etik og økumenisk dialog. Folkekirken har også en repræsentant i KEK’s Centralkomité, som er det ledende organ i organisationen.

Man kan læse mere om KEKs mange arbejdsgrøne på www.ceceruope.org

Marie Vejrup Nielsen og Heidi Paakjær Martinussen afgiver deres stemme. Foto: Simon Kangas Larsen

Mette Ladefoged, medlem af centralkomiteen i KEK. Foto: Simon Kangas Larsen

KEKs Kommission for Kirke og Samfund gæster Danmark

Af Heidi Paakjær Martinussen

Danmark har specielle historiske bånd til KEK, idet organisationen blev grundlagt på Hotel Nyborg Strand i Danmark i 1959. Derfor ønskede KEK’s Kommission for Kirke og Samfund også at holde deres årlige møde på Nyborg Strand. Mødet løb af stabelen i marts 2009 med en festgudstjeneste, hvor KEK’s 50 år blev fejret. Samtidig holdt Folkekirkens mellemkirkelige Råd et offentligt møde om temaet ”religion i det offentlige rum” på Vartov i København, hvor ph.d. Jakob Erle fra International Academy for Education and Democracy lagde op til debat omkring religion og ytringsfrihed i en dansk og europæisk sammenhæng.

Folkekirken og EU

Af Heidi Paakjær Martinussen

Besøg i Europa-Parlamentet. Foto: © Europa-Parlamentet

I foråret 2009 afholdt Folkekirken's mellemkirkelige Råd en studietur til Bruxelles med deltagelse fra både bispekollegiet, Rådet samt en række kirkelige organisationer.

Den politiske debat i Bruxelles er i højere grad præget af kirkelige debattører og indlæg end man er vant til fra Danmark. Det skyldes ikke mindst, at der er en stor del af EU's medlemslande, hvor den katolske kirke står stærkt. Den romersk-katolske Kirke har en tradition for at være meget aktiv i den politiske debat, og det ses tydeligt i de europæiske institutioner.

På denne baggrund har der været efterspørgsel fra danske medlemmer af Europa-Parlamentet om en mere synlig folkekirke på den europæiske scene. Grundet øget interesse for emnet og grundet de konkrete forespørgsler, har der været afholdt debatarrangementer og udgivet publikationer om religion i det offentlige rum, om kirken og EU

generelt og om folkekirken's engagement i forhold til EU systemet mere konkret gennem de seneste år i Danmark. Studieturen var en opfølgning på debatten om folkekirken's engagement i EU, og gav deltagerne et godt indblik i, hvordan EU systemet fungerer, og hvilke aktører, der er på banen i Bruxelles.

Som opfølgning på studieturen har Rådet vedtaget en projektplan for, hvordan man kan højne informationsniveauet mellem EU og folkekirken uden dermed at gøre det europæiske engagement mere politisk. Der er ønske om at være bedre informeret om relevante etiske og sociale emner, der behandles på EU niveau og samtidig kunne gøre opmærksom på gode tiltag i folkekirkeligt regi, der kan have interesse i forhold til det europæiske samarbejde, som på det social-etiske område handler mere om at lære af hinanden i medlemslandene, end om at udstikke direktiver og retningslinjer.

Migrantkirker – folkekirkens ansvar?

Af Jørgen Skov Sørensen

Den 7. januar 2009 afholdt Folkekirkens mellemkirkelige Råd en national konference på Vartov i København, hvor fokus var forholdet mellem folkekirken og det stigende antal migrantmenigheder i Danmark. Konferencen var kulminationen på et kortlægningsarbejde, som Rådet på biskoppernes opfordring havde taget initiativ til. Kortlægningen, som MKR gennemførte i samarbejde med Kirkernes Integrationstjeneste og en række frie folkekirkelige organisationer og kirkelige retninger, afslørede 215 små og større migrantmenigheder i Danmark.

På konferencen lanceredes hjemmesiden migrantmenigheder.dk og bogen af samme navn. De to publikationer blottelægger dels de mange menigheders placering og kontaktdetaljer, dels gives der et indblik i menighedernes liv og vækst gennem beskrivelser af gudstjenester og portrætter af nogle af menneskene bag. Endelig er bogen og hjemmesiden udtænkt som en guide for folkekirkens menigheder til at gå videre i det lokale samarbejde med migrantmenighederne, som findes der. Samarbejdet kan ofte bestå i udlån/-leje af menighedslokaler til de nye menigheder, kollegialt fællesskab mellem præster eller arrangementer af mere social karakter som fx middage på tværs af kulturer og sprog.

Folkekirkens mellemkirkelige Råd ser det som en kerneopgave at være tovholder på kontakten på det nationale plan mellem folkekirken og migrantmenighederne. Folkekirken har ikke noget formelt ansvar overfor disse nye kristne menigheder i landet, og der findes heller ikke noget struktureret samarbejde på nationalt plan. Men mange i folkekirken føler alligevel et ansvar for at modtage

og bistå de menigheder, som føler et behov for en nærmere tilknytning til folkekirken. Samtidigt går det op for flere og flere, at disse nye menigheder også har noget at bidrage med i folkekirken. På konferencen i januar 2009 formulerede Pastor Tony Acheampong, migrantpræst og formand for International Pastors Fellowship i København sig på denne måde: ”Danske missionærer kom til Afrika for hundrede år siden for at prædike evangeliet. Jeg står her i dag som kristen, resultatet af jeres missionsindsats! Når vi nu er kommet til jer i dag, er det for at vise vores taknemmelighed over det, som I har bidraget med i vores historie. Det er nu tid for os at betale tilbage...”

Nogle karakteristika er:

- Gudstjenesterne er samlingspunkter for fællesskab, venskab og netværk.
- Gudstjenesterne er ofte moderne i deres form.
- Prædikenen er meget direkte og handler om kristen livsførelse, et personligt forhold til Gud i stedet for en privat tro.
- Kristendommen er centrum i livet og altså ikke en valgmulighed blandt andre muligheder.
- De udtrykker deres kristne tro i fællesskabet, og ofte deltager mange i bønnerne.
- De kender de centrale kristne dogmer og læresætninger.
- De er stolte over at være kristne og oplever den kristne tro som relevant i dagens samfund.
- De lever med et missionalt perspektiv og har et ønske om at udbrede den kristne tro til andre.

Migrantmenigheder – i Danmark og Europa

Af Elisabeth Krarup de Medeiros, KIT – Kirkernes Integrations Tjeneste

Ultimo 2009 blev undertegnede valgt ind i CCME – Churches Commission for Migrants in Europe, som netop er blevet lagt ind under KEK. 'Migration' står i centrum for CCME i 2010 og man vil bl.a. se på hvordan migranter og migrantkirker samspiller med de etablerede kirker i de forskellige lande. Da netop dette er noget vi i Danmark har forholdt os til i projektet "migrantmenigheder.dk", bliver det spændende at se, hvordan vi kan inspirere og søge inspiration i andre europæiske lande.

Kirkernes kommission for migranter i Europa – CCME – er blevet en del af KEK. Blandt deres opgaver er:

- At tjene kirkerne i deres engagement med fremmede og dermed svare på bibelens budskab, som insisterer på hvert enkelt menneskes værdighed, for at promovere en inkluderende politik på europæisk og nationalt plan for migranter, flygtninge og minoritetsgrupper.
- At arbejde på sager vedr. migration og integration, asyl og flygtninge og imod racisme og diskrimination, at foretage forskning samt udvikle og gennemføre projekter på disse områder.

Hymns in English

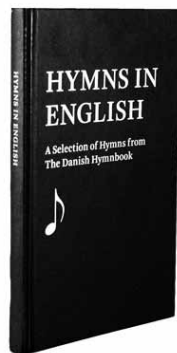
Af Edward Broadbridge

Salmebogen Hymns in English, udgivet af Det Kgl. Vajsenhus' Forlag, indeholder 55 danske salmer oversat til engelsk af Edward Broadbridge, der er dansk gift igennem 40 år og har sunget salmerne hver søndag i Sct. Clemens kirke i Randers. Bogen indeholder også den danske liturgi på engelsk.

Der er en skøn blanding af lyrik, teologi og melodi i Den danske salmebog, også blandt de nye salmer. Det allervigtigste er, at den engelske tekst er trofast overfor originalen og

sangbar til den danske melodi. Og når den også skal

rime, må man leve med det nødvendige kompromis. Et godt eksempel er "Du, som har tændt millioner af stjerner", der nemt gengives på engelsk med "You who have lit..." men så kommer der andre stavelsestryk i den danske tekst der nødvendiggør "... all the stars in the heavens." Efterfulgt med to halvrim i... "light in our darkness a faith that can burn./You are our lamp over all You have given; /may we sleep sound till the new day returns."

Kirkefornyelse i Europa – *ecclesia semper reformanda*

Af Marie Ramsdal Thomsen

I efteråret 2009 inviterede Fællesskabet af reformatoriske kirker i Europa, Leuenberg Kirkefællesskabet, til en ungdomskonsultation om kirkefornyelse i Europa - og jeg fik den store fornøjelse at være Folkekirkens delegerede.

Det reformatoriske slagord "*ecclesia semper reformanda*" – "*kirken bør til stadighed reformeres*" er på mange måder mere aktuelt i dag end nogensinde. Verden er under forandring, hvilket stiller kirker og kirkesamfund over for nye spørgsmål og udfordringer både af teologisk og praktisk karakter. Netop dette slagord forpligter kirken og de lokale kirker på at holde sig levende ved til stadighed at reformere sig for at kunne forkynde evangeliet meningsfyldt og nærværende for mennesker på alle steder til alle tider.

Denne opgave bliver i dag ofte omtalt som kirkefornyelse – en fornyelse, der i vid udstrækning giver sig udslag i nye gudstjenesteformer, nye måder at organisere sig på, nye salmer, ny musik, nye arrangementer og meget mere. Fornyelsen bliver farvet af hvilken situation, en given kirke står i, og vil dermed tage sig forskelligt ud alt efter hvilke dele af Europa, man ser på, hvilken historie, kirken har, og om den befinder sig i en majoritets- eller minoritetssituation for blot at nævne nogle faktorer.

Denne forskellighed viste sig hurtigt, da de 35 unge delegerede mødtes i oktober. Vi berettede hver især om hvilke fornyelsesbevægelser, vi var vidner til i vore egne kirker, og i forlængelse heraf blev det klart, at "kirkefornyelse" vanskeligt lader sig sætte på formel. Vi pristede os derfor lykkelige over, at vi har tre år til hele processen og valgte dernæst at

Præsident for Leuenberg Kirkefællesskabet, Thomas Wipf.
Foto: Jan Nilsson

ned sætte fem arbejdsgrupper med hver sin overskrift, som tilsammen skulle kunne dække en væsentlig del af feltet. Disse grupper skal nu arbejde internt frem til næste møde i efteråret, hvorfra vi sammen arbejder videre mod at kunne producere et fælles dokument, der kan præsenteres på Leuenbergs generalforsamling i 2012. Det er vores ønske, at dette dokument skal fungere som referencepunkt, hjælp, støtte og inspiration for kirker, som begiver sig ud i mere eller mindre omfattende fornyelsesprocesser. Vores mål med dette arbejde er at dele erfaringer og lære af hinanden for derigennem at styrke fællesskabet medlemskirkerne imellem.

Inspireret af sommerhed debat i Alsace

Af Torkil Jensen, Fyens Stift

Indtryk fra Det 43. økumeniske seminar i Strasbourg 1.-8.juli 2009.

Til venstre sidder professor Daniel Albrecht fra Californien. Til højre Jiri Chodura fra Slovakiet. På bænken foran biskop Stephen Dube fra Zimbabwe. Vi er til morgenandagt i Sankt Thomas Kirke et par solide stenkast fra Illfloden, der løber gennem Strasbourg inden vi skal ned i den varme bibliotekssal, der er vores opholdssted i dagtimerne.

På en invitation fra Stiftsrådet for Fyens Stift drager denne artikels forfatter af sted til sin første deltagelse i et økumenisk seminar. Det handler om liturgi, og det er det protestantiske, økumeniske institut i Strasbourg, der står som indbydere.

Ikke nå til enighed

I bund og grund handler begrebet økumeni om det at være fælles i den kristne tro. Dette fællesskab har trange kår, når man ser over verden som helhed. Alligevel er der altid bestræbelser i gang for at holde samtalen mellem kirkerne gående. Det er ikke meningen, at vi, når ugen er gået, skal være nået frem til nogen fælles udtalelse. Allerede fra dag ét bliver det slået fast, at dette ikke er seminarets ærinde. Vi skal derimod lytte fordomsfrit til hinandens holdninger og blive informerede om de andre trossamfund. Seminarets foredrag centrerer sig om begrebet liturgi og bliver holdt af repræsentanter for den anglikanske kirke, den ortodokse kirke, den katolske kirke, pinsemenighederne og endelig den lutherske kirke.

Sprogbarrierer

En af de uomgængelige barrierer er sproget. I og med, at vi kommer til Strasbourg fra alle verdenshjørner, var der mange sprog repræsenteret. De fleste forstår engelsk, nogle af os både engelsk og tysk, men alle får stor hjælp af to meget kompetente tolke, der deler sprogene imellem sig.

Fordomsfrie diskussioner

Konklusionen på seminaret bliver, at vi har haft en god og saglig debat gennem alle ugens dage, men at der nok ikke er blevet flyttet så mange hegnspæle i denne omgang heller. Og det var altså heller ikke meningen! Den største frugt jeg kan nævne for mit eget vedkommende, er en større indsigt i de andre trossamfunds baggrunde og holdninger. Hvad der kom bag på mig var, at det faktisk er den ortodokse kirke, der er den mest konservative, når det gælder økumenisk arbejde. Måske det skyldes en følelse af at være den "oprindelige" kirke.

Også andet end foredrag

Ved siden af de egentlige foredrag er der rig mulighed for at se på den smukke by Strasbourg, der jo også er en central by i det europæiske samarbejde.

Alt i alt en uge, man kan leve på længe.

Fyens Stiftsråd
Klingenberg 2, 5000 Odense
www.fyensstift.dk

Som led i forsøg med stiftsråd er Fyens Stifts mellemkirkelige udvalg nedlagt, og det mellemkirkelige arbejde lagt ind under Stiftsrådet. Paul Verner Skærved repræsenterer stiftet i Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Mødet mellem mennesker - formelt og uformelt

Af Merete Andersen, formand for Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg

I Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg har vi et punkt på dagsordenen til udvalgets møder, der hedder ”ansøgninger”. Det drejer sig ofte om tilskud til deltagelse i forskellige mellemkirkelige aktiviteter. Det kan være venskabsmenigheder, konferencer, udviklingsprojekter og andet. I år fik vi en ansøgning fra den lille sydsjællandske by Herlufmagle: En flok spejdere ville gerne til Tunesien for at besøge en flok spejdere i Tunesien. Det drejede sig om ca. 150 personer.

Ikke kun en spejderlejr, men et religionsmøde

Her drejede det sig om et noget større arrangement, end vi plejer at yde økonomisk støtte. Det var også et religionsmøde mellem muslimer og kristne. Det blev en meget stor oplevelse for både tuneserne og danskerne; der var meget at lære om hinandens hverdag. 42 grader i skyggen, fremmed mad og indkøbsture, hvor man pruttede om priserne, giver alt sammen en oplevelse af de forskellige verdener. Der blev også drøftet mere alvorlige emner som ’hvad er forskellen på Gud og Allah’. Man har religionsfrihed i Tunesien, derfor møder politi op til gudstjenesterne, så kirkegængerne frit kan komme ind i deres kirker. Der er meget at tale om, og i Herlufmagle arbejder man for tiden på at få 30 tunesiske spejdere med på KFUM-spejdernes korpslejr i Skive.

Mødet med mennesker om nye emner

I det forløbne år, har mange kirkelige møder været præget af miljø, klima og klokkringning. Kirken er ikke kun tilskuer men aktiv i hverdagen, hvilket kan give anledning til mange diskussioner mennesker imellem. Den grønne kirke er kommet på landkortet i Roskilde Stift.

Besøg i Tunesien. Foto: KFUM-spejderne i Herlufmagle

De traditionelle kirkekonventer

Enkelte medlemmer af vores mellemkirkelige stiftsudvalg deltog i Økumenisk Sommerseminar i Strasburg og i Nordeuropæisk Kirkekonvent i Finland. Sidstnævnte sluttede med menighedsbesøg, og det fremgik at den lutherske kirke og den ortodokse kirke trives med hinanden i Finland. Der er på sådanne møder tid til mange grundige diskussioner, og mange landes deltagere har stort kendskab til danske kirkeforhold.

Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg
Palæet, 4000 Roskilde
roskilde.folkekirken.dk

Medlemmer

Merete Andersen, formand
Sven Borgen, næstformand
Torben Hjul Andersen, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
John Kingo Bech Jensen
Lise Klemmed Lorentzen
Michael Ravnholt Westh
Biskop Peter Fischer-Møller

Kan mure brydes ned?

Af Hanna Broadbridge, formand for Århus Stifts mellemkirkelige udvalg

I efteråret 2009 var en gruppe, hovedsagelig fra Århus-området, på en studietur til Palæstina og Israel for at se på forholdene for de kristne i området.

Livet for dem kan på ingen måde kaldes nemt: de kristne er i klemme mellem stærke jøder og israelere samt muslimer, der både føler sig undertrykte, men også bevidste, og ofte lidt aggressive overfor de magtfulde israelere. Midt i denne kamp befinder de kristne palæstinensere sig. De bliver klemmt politisk og økonomisk, og de kan ikke færdes frit i de områder, de bor i. Der er blevet bygget en mur, 6 meter høj og ca. 700 km lang rundt om de palæstinensiske områder, sådan at man lever i en form for fængsel. Bosættelserne breder sig ind på palæstinensisk jord og fjerner dermed livsgrundlaget for mange oliventræsdyrkere, fårehyrder og andre former for familiebedrifter.

Muren. Foto: Hanna Broadbridge

Især besøget i Betlehem var deprimerende. Beboerne var indeklemte; der var kun meget få turister og dermed ingen handel. Men i en turistbutik solgte man årets julekrybbe: udskåren af oliventræ, med Josef, Maria og Jesusbarnet i krybben. Lige foran dem står en meget dominerende mur, der forhindrede hyrderne og de vise mænd i at komme

hen til stalden. Denne krybbe ”model 2009” viser, hvor meget en mur kan stoppe. Kunstneren bag krybben har dog haft et lille håb tilbage, idet han har valgt at gøre muren aftagelig, den kan flyttes eller den kan blive stående. Det er op til os mennesker, om vi vil have den eller ej.

Et andet stærkt indtryk var mødet med Melkitkirken og deres menighed i Jerusalem. Denne kirke, der kan føre sine rødder tilbage til Antiokia i år 45, forsøger at holde et mødested, en børnehave og en tandklinik åben for alle uanset religion; de driver et pilgrimshotel ved Jaffaporten, som gerne skulle give et overskud, der kan hjælpe med at opretholde menighedslivet og de sociale aktiviteter for især børn, unge og gamle.

Men de er klemte. I det hele taget er det svært at være kristen i Mellemøsten: Men det må være muligt for os kristne udenfor at støtte dem i at overleve. Det kan ikke være rigtigt at de oprindelige kristne uddør i Jesu fødeland. Men alternativet kræver, at vi støtter dem og taler deres sag i verden.

Århus Stifts mellemkirkelige udvalg
Dalgas Avenue 46, 8000 Århus C
www.aarhusstift.dk

Medlemmer

Hanna Broadbridge, formand, medl. af Folkekirken mellemkirkelige Råd
Jørgen Højland Lorenzen, næstformand
Alice Brask
Birthe Trautner Pedersen
Agnete Refskov
Torben Tramm
Biskop Kjeld Holm

De fede år er forbi – foran os er Guds forjættelser

Af Lisbeth Frøkjær Smed, Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg

Nordeuropæisk Kirkekonvent 31.-4. september i Järvenpää, Finland

Konventet samler én gang om året præster og lægfolk fra lutherske kirker i landene omkring Østersøen. Konventet, der indtil for nylig gik under navnet ”Nordisk - Tysk Kirkekonvent”, har siden 1949 været mødested mellem øst og vest. Indtil begyndelsen af 90’erne var øst alene repræsenteret af delegerede fra den klemte lutherske kirke i DDR, men indenfor de seneste 10 – 15 år har det også været muligt at mødes med repræsentanter fra de lutherske kirker i Baltikum og fra mindretalskirker i Polen og Rusland. Under konventet havde jeg lejlighed til at tale med en tidligere Landesbishop, Dr. Johannes Hempel. Det gjorde et stort indtryk at høre ham fortælle om sin barndom og opvækst først i Nazityskland og senere i det kommunistiske Østtyskland. Som 15-årig blev han sendt i krig og vendte derpå ”hjem” til et udbombet Dresden som 16-årig. Han og hans senere hustru, havde som unge i 50’erne mulighed for at studere i det senere Vesttyskland, men valgte helt bevidst at blive i DDR: ”Det var her, vi syntes vi burde blive, for her var der i den grad brug for os”.

Temaet for dette års konvent var, ”De fede år er forbi – foran os er Guds forjættelser. Teologiske og åndelige erkendelser i relation til klimaforandringerne og de økologiske udfordringer”. Det er i en dansk sammenhæng sigende, at spørgsmålet ikke var, om kirke og kristendom skal forholde sig til klimaproblematikken, men udelukkende hvordan! Det teologiske udgangspunkt var, at der i århundredernes løb er sket en fejludvikling af den bibelske skabelsestanke i retning

af et mere brutalt natursyn, hvor alt ses under synsvinklen: nyttig for os! Menneskets særstilling i skabelsesfortællingen og udlægningen af den som herredømmelegitimierung har været fatal. Den vestlige kristne civilisation har glemte, hvad det i bibelsk forstand rettelig vil sige at herske og være herre over naturen og alle andre levende skabninger – det betyder først og sidst: at drage omsorg for! Til dem, som mener, at kirke og politik for alt i verden skal holdes adskilt, er jeg temmelig sikker på, at den førnævnte præst og biskop i Dresden stilfærdigt ville sige, at netop sådan argumenterede statsmagten i det tidligere DDR: Kun for så vidt som kristentroen blev forstået og praktiseret alene som en privatsag mellem Gud og den enkelte, blev kirken tolereret af staten! At være kirke er imidlertid at forkynde et levende håb rettet også mod denne verden og den virkelighed, vi lever i her og nu; et håb, der kan give kraft og mod til handling. Hvilke samfundsmæssige konsekvenser, der skal drages er ikke uvæsentligt, slet ikke for en kirke, der forkynder, at verden er Guds!

Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg
Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev
www.haderslevstift.dk

Medlemmer

Birgitte Hjarvad Licht, formand
Jakob Dahl, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Kirsten Vigen Clausen
Olaf Helios
Anne Bech Larsen
Lisbeth Frøkjær Smed
Biskop Niels Henrik Arendt

Besøg fra Tanzania

Af sognepræst Kathrine Christensen, Sorgenfri Kirke, Helsingør stift

Tanzanianske rytmer til salmesangen. Foto: Sognepræst Kathrine Christensen.

I begyndelsen af november måned 2008 besøgte to unge præster fra Tanzania Sorgenfri Kirke i Lyngby Provsti.

Sorgenfri Kirke har arbejdet sammen med den lutherske menighed i Morogoro Stift i Tanzania siden 1998. Kirken har samlet penge ind til menigheder blandt masaierne og støtter desuden et gadebørnsprojekt i Morogoro by. Flere folk fra kirkens menighed har gennem årene besøgt den lutherske menighed i Morogoro og de folk, som kirken samarbejder med, for at få hjælpen frem. I november måned 2008 gik besøget så den anden vej.

To unge, netop nyuddannede præster fra Tanzania besøgte Danmark og Sorgenfri Kirke. De deltog i undervisningen af konfirmander og juniorkonfirmander, gav babysalmesangen lidt ekstra rytme, besøgte omkringliggende skoler og gymnasier, gav interview til bl.a. Kristeligt Dagblad

og mødte kirkens menighed ved flere arrangementer – et af disse var en Tanzania-gudstjeneste om søndagen med efterfølgende kirkefrokost.

De to unge præsters besøg blev til stor glæde for mange i Sorgenfri Sogn og omegn. Det har styrket interessen og engagementet for et fortsat arbejde for udbredelsen af evangeliet i den evangelisk lutherske kirke i Tanzania.

Helsingør Stifts mellemkirkelige udvalg
Hestemøllestræde 3A, 3000 Helsingør
www.helsingoerstift.dk

Medlemmer

Anders Hedeager Pedersen, formand
Ellen Bødker Sørensen, Næstformand
Ann-Mari Sundin, medl. Af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Mette Ladefoged
Gethe Jacobsen
Torben Ebbesen
Biskop Lise-Lotte Rebel

København får besøg

Af Karsten Fledelius, formand for Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg

Tre begivenheder har især været væsentlige i stiftudvalgets virke i København i 2009:

Søndag den 15. marts var stiftsudvalget vært for en frokost i København for deltagere i Konferencen for Europæiske Kirkers (KEK) kommission Kirke og Samfunds plenarmøde på Nyborg Strand, afholdt dér for at markere grundlæggelsen af KEK på Nyborg Strand halvtreds år tidligere. Frokosten afholdtes efter en økumenisk præget, luthersk højmesse i Københavns Domkirke, og som optakt til et seminar på Vartov om religiøs dialog, arrangeret af Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Onsdag den 23. september var stiftsudvalget sammen med Helsingør stiftsudvalg og i samarbejde med Tværkulturelt Center værter for en ”regnbuekonference” i Københavns Domkirke med efterfølgende fællesspisning for etniske kristne menigheder i de to stifter, tilberedt af medlemmer af den serbisk-ortodokse menighed i København. Fra folkekirken deltog, ud over medlemmer af de to stiftsudvalg, endvidere Lise Lotte Rebel, biskop over Helsingør Stift, og Czeslaw Kozon, den romersk-katolske biskop i Danmark. Arrangementet er et udtryk for den vægt, stiftsudvalget i den sidste del af valgperioden har lagt på samarbejdet mellem folkekirken og de etniske kristne menigheder i regionen.

Tirsdag den 15. december var stiftsudvalget vært for en frokost i København for en international gruppe af kirkelige repræsentanter, som søndag deltog i den økumeniske gudstjeneste i Københavns Domkirke i anledning af FN's klimatopmøde i København. Om formiddagen havde de deltaget i et seminar i

Vor Frue Kirke i København. Foto: Hartmann Schmidt Fotografi.

Trinitatis sognehus arrangeret af Danske Kirkers Råd i samarbejde med Folkekirkens mellemkirkelige Råd og det teologiske fakultet, København Universitet. I frokosten deltog den afgående og den tiltrædende generalsekretær for Kirkernes Verdensråd og generalsekretærene for Danske Kirkers Råd og Folkekirkens Nødhjælp lige som en lang række af repræsentanter for kirker og kirkelige organisationer. Fra stiftsudvalget deltog formanden og pastor Ruth van Gilse, næstformand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg
Nørregade 11, 1165 København K
www.kobenhavnsstift.dk

Medlemmer

Karsten Fledelius, formand
Ruth van Gilse, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Leif G. Christensen
Viggo Haarløv
Ivar Lærkesen
Nancy Riis
Biskop Erik Norman Svendsen
Biskop Peter Skov-Jakobsen

Historiske vingesus over årets stiftsudflugt

Af Greta Drejer, formand for Lolland-Falsters Stifts mellemkirkelige udvalg

Biskop Martin Lind viser rundt i Linköping Domkirke. Foto: Greta Drejer

Historisk set har Lolland-Falsters Stift et stærkt link til Vadstena i Sverige, da det var i Vadstena, det første Birgittakloster blev bygget. I 1416 blev der indviet et Birgittakloster i landsbyen Skimminge, som ca. et halvt år senere blev til købstaden Maribo. Og klosterets kirke – ja det er nu Maribo Domkirke. I juni 2009 havde 46 personer fra Lolland-Falsters Stift et koncentreret og afvekslende 3-dages besøg i Vadstena. Straks efter ankomsten gik turen til en koncert i Örberga kirke, efterfulgt af en rigtig svensk midsommerfest med leg og dans omkring majstangen.

Lørdag formiddag havde Societas Birgitta Europa inviteret til en evangelisk svensk, dansk, tysk festgudstjeneste i Vadstena gamle klosterkirke, nu kaldet Blåkirken. Gudstjenesten startede med en storslået procession bestående af bl.a. Linköpings biskop, Martin Lind, vores egen biskop, Steen Skovsgaard, en katolsk præst fra Østrig, Vadstenas Birgittanonner, Birgittasammenslutningens nyvalgte præsident, Peter Schultes, Blåkirkens egne præster samt to præster fra Lolland-Falsters Stift.

Om eftermiddagen gav Martin Lind en meget grundig rundvisning i Linköping Domkirke, hvorefter vores bus kørte os til Vreta kloster og til Alvastra klosterruiner. Om aftenen var vi på en tre timers sejltur på Vättern, alt imens vi fik serveret en pragtfuld buffet.

Søndag morgen fortalte en meget oplagt guide, Bengt Wigbrant, om Den Hellige Birgittas liv sammenholdt med en orienterende rundvisning i klosterruinerne, i Blåkirken og i Birgittamuseet.

Lolland-Falsters Stifts mellemkirkelige udvalg
Østre Allé 2, 4800 Nykøbing Falster
www.lfstift.dk

Medlemmer

Greta Dreier, formand og medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd:
Hjørdis Høegh-Andersen, næstformand
Inge Lise Johansen
Agnete Jørgensen
Mette Trankjær
Anne Birgitte Villadsen
Biskop Steen Skovsgaard

Håbet, vi aldrig må miste

Af Else Marie Madsen, Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg

Når man har besøgt Betlehem på Vestbredden i Israel/Palæstina, er det nærliggende at blive grebet af håbløshed og rådvildhed.

I den sidste uge af juni havde jeg den store oplevelse at deltage i en dansk kulturuge med temaet ”Broer til gensidig forståelse og inspiration” arrangeret af Betlehems Venner i samarbejde med det internationale Center i Betlehem (ICB). Målet med kulturugen var at bygge bro, skabe dialog og bidrage til håbet. Jeg var med som repræsentant for Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg sammen med en gruppe på 25 personer. Gruppen bestod bl.a. af teatret Møllen fra Haderslev, Ida Gormsen Band, professor, dr. theol. Knud Jeppesen, formand for Betlehems Venner og biskop Niels Henrik Arendt.

Mandag aften skulle kulturugen åbnes, og det skete ved et festligt arrangement med taler af professor Knud Jeppesen, pastor Mitri Raheb og Rolf Holmboe fra det danske repræsentationskontor i Ramallah. Herefter underholdt Ida Gormsen Band med en forrygende koncert. Teatret Møllen overraskede med en lille humoristisk perle, og en lokal palæstinensisk teatergruppe optrådte med et stykke, der skulle fortælle om unges problemer med at leve i det indespærrede Betlehem. I ugens løb var der en bred vifte af arrangementer. Der var nogle workshops med tværkulturelle drøftelser om folkelige og samfundsmæssige spørgsmål, og andre med musik og teater rundt omkring på byens skoler, i flygtningelejre og i en børnelandsby.

Mødet med pastor Mitri Raheb, som er leder og inspirator af ICB, det lutherske, Internationale

Center i Betlehem, var ét af turens højdepunkter. Et fantastisk og utrætteligt menneske, der arbejder for demokrati, forståelse, håb og fred i det konfliktramte Mellemøsten. Han sammenfattede den politiske situation i 5 punkter:

- For meget opmærksomhed - men for lidt handling!
- For meget politik - men for lidt omsorg for befolkningen, byerne og samfundet!
- For meget religion - men for lidt åndelighed!
- For meget hjælp - men for lidt udvikling!
- For mange resolutioner - men næsten ingen beskyttelse!

”Dette er meget kort vores problem! Vi skal bygge broer – ikke mure – og vi må aldrig miste håbet!” sluttede Mitri Raheb.

Mit billede af Betlehem har ændret sig en hel del efter mit besøg i byen. Der er en skærende kontrast mellem nutidens virkelighed, hvor Betlehem er blevet et af verdens brændpunkter, og mine barnedrømme om Jesusbarnet i krybben, de hellige tre konger, engle der vandrer op og ned af salmens tonestige, og Vorherre selv, der byder Guds Fred.

Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg
Korsbrødregade 7, 6760 Ribe
www.ribestift.dk

Medlemmer

Peter Hundebøll, formand
Liselotte Demant, næstformand
Lars Bom Nielsen, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Bodil Raakjær Jensen
Else Marie Madsen
Frode Agergaard
Biskop Elisabeth Dons Christensen

Kirker med humor og gæstfrihed

Af Erland Sørensen og Karen Smith, Viborg Stifts mellemkirkelige udvalg

Der er tradition for, at det mellemkirkelige stiftsudvalg i Viborg hvert år arrangerer en tur til andre kirkesamfund i- eller udenfor Danmark. Formålet er at øge kendskabet til det økumeniske område ved at møde kirker, der trods den samme forkyndelse har et anderledes kirkeliv end det, vi er vant til her i landet. Kirker, der ikke har de gode økonomiske vilkår, vi har i Danmark. I år gik turen til Skotland med besøg både i Church of Scotland og den Anglikanske Kirke i Skotland.

Historiens vingesus

I Glasgow kunne man trække sporene tilbage til kristendommens begyndelse i Skotland. I Cathcart Old Parish Church blev vi modtaget af glade mennesker, der overrakte os små buketter til at sætte i knaphullet. Inden vi begyndte at spise frokost, arrangeret i kirkerummet, blev der bedt bordbøn, hvor præsten takkede for, at kirkens loft ikke faldt ned i hovedet på os. En dejlig for form humor midt i en bordbøn. Vi oplevede en udadventt menighed, der bl.a. stadig hjælper børn, der er blevet faderløse under 11. september angrebet i New York. De kommer på ferie i menigheden. Det var blot et af mange projekter, som menigheden havde i gang, ledet af deres præst.

Fattigt men gæstfrit

Barbara Landmark fortæller: ”Vi besøgte Den Anglikanske Kirke i Edinburgh, hvor biskoppen fortalte om denne kirkes vilkår og arbejde. Selvfølgelig virkede fattig og uden det rige menighedsliv med mange frivillige, som vi havde oplevet i Glasgow. Men gæstfriheden var også her stor.”

Foto: Karen Smith

Mette Holmgaard fortæller: ”Det var spændende og lærerigt at møde Church of Scotland i Edinburgh, hvor vi så og oplevede, hvordan der arbejdedes i menigheden og hvordan kirkens sociale arbejde blev varetaget. Det er vigtigt for kristne at få kendskab til og forståelse for kirkens enhed, selvom kirkerne kan have forskellige opfattelser og arbejder på forskellige måder. Dette synes jeg studieturen medvirkede til. En helt igennem dejlig tur i et godt rejseselskab i et gæstfrit land med en spændende historie.”

Viborg Stifts mellemkirkelige udvalg
Bispegården, 8800 Viborg
www.viborgstift.dk

Medlemmer

Poul Erik Knudsen, formand
Jørgen Vindvad, næstformand
Erland Sørensen, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Merete Møllmann Bøye
Niels Thure Krarup
Karen Smith
Biskop Karsten Nissen

Lærerigt besøg hos venskabsstiftet

Af Benedicte Laursen, Aalborg stift

Aalborg stift har siden 1989 været venskabsstift med Den evangelisk-lutherske Landeskirke i Sachsen. I 1991 fandt første besøg fra vort stift sted efter invitation fra Rochlitz Kirchenbezirk beliggende midtvejs mellem Leipzig og Dresden. Siden har vi på skift besøgt hinanden, og i september i år var ti mennesker fra vort stift på besøg i Rochlitz. I år genså vi flere af deres nu fuldt restaurerede kirker og de skønne naturområder. Efter en rundgang i byen Dresden oplevede vi en musikandagt i Frauenkirche med en efterfølgende orientering om kirkens genopbygningsproces.

Detalje fra den nyrestaurerede Kunigunden Kirche. Foto: Bernd Hegewald, Rochlitz

Kirkens status og arbejde

Den lutherske kirke i Sachsen har i dag ca. 20% af befolkningen som medlemmer. Til afhjælpning af præstemanglen uddannes der i dag kateketer, som kan varetage gudstjenesters gennemførelse.

I det økumeniske arbejde har man forbindelse med diasporakirker i Rusland og Østeuropa, med menigheder i Tanzania, i Indien, USA og Sverige. I Rochlitz samledes vi en aften i Menighedscentret med vore værter og bekendte fra tidligere besøg. Superintendent J. Jenichen fortalte lidt om

ny struktur i kirkens organisation: Fra kirken ydes støtte til både Nikolaus-børnehaven med vuggestuefunktion og andet børne- og ungearbejde. Endelig ydes støtte til et omfattende, statsanerkendt diakonalt arbejde gennem deres Diakonie-Sozialstation, som har besøgstjeneste, sjælesorg og arbejde for handicappede.

På baggrund af vore egne aktiviteter må man spørge: Hvor får menigheden kræfterne fra til alt dette? Hvordan kan vi støtte hinanden i at være kirke og leve op til de dermed betroede opgaver?

Mindegudstjenester

I år har man ved mindegudstjenester markeret to for kirken meget vigtige begivenheder: 20-året for Murens Fald i 1989 – et år før genforeningen af DDR og Vesttyskland. Med dette genvandt man friheden til at være kristen uden risiko for livet. Og 75-året for Barmenerklæringen 1934, hvor man gjorde oprør mod Hitlers forsøg på at blive den øverste leder af kirken i Tyskland, og hvor den såkaldte Bekendelseskirke blev dannet.

Aalborg Stifts mellemkirkelige udvalg
Thulebakken 1, 9000 Aalborg
www.aalborgstift.dk

Medlemmer

Niels Grymer, formand
Villy Mølgaard, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Birgit Thomsen
Henning Thomsen
Lis Andersen
Henning Langdahl
Biskop Søren Lodberg Hvas

Kirken i Grønland i forandring

Af Morten Normild, sekretær, Grønlands Stifts mellemkirkelige udvalg

Året 2009 blev et skelsættende år på mange måder for Grønlands Stift. Den 21. juni 2009 fik Grønland selvstyre. I den forbindelse skulle det afklares hvilken, om nogen, betydning det skulle have for Kirken i Grønland.

Grønland har siden 1993 været et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke. Ordet selvstændigt blev oprindeligt anvendt i den historiske forbindelse til et tidligere samhørigheds-forhold med Københavns Stift. I løbet af efteråret 2009 stod det klart, at Kirken i Grønland forbliver en del af Den danske Folkekirke. Ordet selvstændigt kommer dermed til ære og værdighed i en ny kontekst for så vidt angår det grønlandske stift; nu i den forbindelse, at stiftet er underlagt Inatsisartut (Landstingets) lovgivningsmagt, indenfor grænserne af Grundloven og folkekirkens rammer og traditioner. Dermed forbliver Grønlands Stift selvsagt et medlem under Folkekirkens mellemkirkelige Råd (MKR), og den nødvendige arbejdsro for et kommende mellemkirkeligt arbejde er etableret.

Det mellemkirkelige stiftsudvalg for Grønlands Stift hvilede dog ikke på laurbærene. Den 22. oktober trådte udvalget sammen igen i Nuuk for at starte sit arbejde op fra den nyslåede platform. Vedtægterne blev revideret, og et nyt e-forum under stiftets hjemmeside for udvalget blev præsenteret. Forskelligt mellemkirkeligt materiale blev besluttet oversat til grønlandsk. Udvalgsmedlem Rebekka Lennert fra Qaqortoq arbejder i øjeblikket desuden på en pjece om forskellige trosretninger repræsenteret i Grønland. Klimaspørgsmålet var den store samlende faktor for det mellemkirkelige arbejde i

*Konfirmander fra 2009 med klimastafetten i Nuuk.
Foto: © Grønlands Stift*

Grønlands Stift i 2009. Udover biskoppen, som er klimaspørgsmålets helt store dynamo, lokalt støttet af de enkelte stiftsudvalgsmedlemmer, var også den mellemkirkelige støttegruppe Kirken i Klimaet på banen i Nuuk. Den 13. december kulminerede interessen med klokkeringninger overalt i Grønland, og lokalt i Nuuk med klimaandagt i domkirken med læsninger fra samtlige større trossamfund i Grønland.

Det mellemkirkelige Stiftsudvalg havde i november tillige to medlemmer på økumenisk efterårskursus. Pastor Emilie Steenholdt og Fru Loritha Henriksen deltog under kurset, og havde dagen forinden lejlighed til at mødes med MKR's sekretariat i København.

Grønlands Stifts mellemkirkelige udvalg
Bispekontoret, Hans Egedesvej 9, box 90, 3900 Nuuk
www.groenlandsstift.dk

Medlemmer

Biskop Sofie Petersen, formand, medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Emilie Steenholdt, næstformand
Rebekka Lennert
Loritha Henriksen
Elias Petersen

Årsregnskab 2009 for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

RESULTATOPGØRELSE

for perioden 1. januar – 31. december 2009

	Regnskab 2009 kr.	Budget 2009 1000 kr.	Regnskab 2008 1000 kr.
Driftsomkostninger			
Udadvendt virksomhed	894.690	930	629
Kontingenter	2.206.500	2.207	2.075
Sekretariatet	2.790.923	2.804	2.609
Rådets omkostninger	<u>247.552</u>	<u>280</u>	<u>265</u>
Driftsomkostninger i alt:	<u>6.139.665</u>	<u>6.221</u>	<u>5.578</u>
Driftsindtægter			
Tilskud, Finansloven	315.000	315	315
Tilskud, Fællesfonden	5.659.849	5.660	5.347
Bevillingsforhøjelse, Fællesfonden	120.000	120	120
Renteindtægter	<u>3.725</u>	<u>6</u>	<u>10</u>
Driftsindtægter i alt:	<u>6.098.564</u>	<u>6.101</u>	<u>5.792</u>
Driftsresultat	-41.091	-120	214
Resultatdisponering			
Anvendte henlæggelser	0	0	0
Anvendt/henlagt konto til fornyelse af kontormaskiner	0	0	30
Anvendt/henlagt konto til kommende generalforsamlinger	-90.000	-90	20
Anvendt/henlagt konto til nyt informationsmateriale	-30.000	-30	30
Over-/underskud som overføres til kapitalkonto	<u>78.909</u>	<u>0</u>	<u>134</u>
Disponeret	-41.091	-120	214

EGENKAPITAL

Rådets egenkapital ultimo 2009 er sammensat således:

Konto til fornyelse af kontormaskiner/inventar	kr. 37.000
Konto til kommende generalforsamlinger	kr. 22.000
Konto til vedligeholdelse af lokaler	kr. 50.000
Konto til nyt informationsmateriale	kr. 0
Kapitalkonto	<u>kr. 444.567</u>
Egenkapital pr. 31. december 2008	<u>kr. 553.567</u>

Medlemmer af Folkekirkenes mellemkirkelige Råd

Paul Verner Skærved
Formand, Fyens Stift

Ruth H. Van Gilse
Næstformand,
Københavns Stift

Jakob Dahl
Kasserer, Haderslev
Stift

Ann-Mari Sundin
Helsingør Stift

Torben Hjul Andersen
Roskilde Stift

Greta Dreier
Lolland-Falsters Stift

Villy Mølgaard
Aalborg Stift

Erland Dahl Sørensen
Viborg Stift

Hanna Broadbridge
Århus Stift

Lars Bom Nielsen
Ribe Stift

Biskop Sofie Petersen
Grønlands Stift

Biskop Erik Norman Svendsen
Til og med august 2009
udpeget af Kirke-
ministeren

Biskop Peter Skov-Jakobsen
Fra og med september
2009 . Udpeget af
kirkeministeren

Biskop Kresten Drejergaard
udpeget af kirke-
ministeren

Sekretariatets medarbejdere

Jørgen Skov Sørensen
Sekretariatschef

Kirsten Auken
Informations- og
Europasekretær
Til og med februar
2009

Jan Nilsson
Teologisk medarbejder

**Heidi Paakjær
Martinussen**
Kommunikations- og
Projektmedarbejder
Fra 15. april 2009

Susanne Bak Knudsen
Sekretær og regn-
skabsfører

Dorte Laurberg Vedel
Sekretær

Karen Giødesen
Sekretær (barselsvikar)
Til og med september
2009

**Elisabeth Krarup de
Medeiros**
Projektleder
Til og med maj 2009

Sekretariatet forbereder og udfører de beslutninger som bliver truffet i Folkekirkens mellemkirkelige Råd og formidler den løbende kontakt mellem folkekirken og de internationale, økumeniske organisationer.

Brug sekretariatet

Du er velkommen til at kontakte sekretariatet hvis du har spørgsmål om økumeni og mellemkirkeligt arbejde, om folkekirken og andre kristne kirker. Sekretariatet kan også hjælpe med kontakt til andre kirker og menigheder i Danmark og udlandet.

Sekretariatet udgiver:

Nyhedsbreve
Præsentationer af folkekirken på dansk, engelsk og arabisk
Folkekirkens liturgier på flere sprog
Informationsmateriale og artikler om mellemkirkeligt arbejde

Lad dig inspirere på:

www.interchurch.dk
www.migrantkirker.dk
www.venskabsmenigheder.dk

Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Folkekirkens mellemkirkelige Råd er en del af folkekirken og sammensat af en valgt repræsentant fra hvert af folkekirkens 10 stifter samt Grønland. I tillæg er 2 af landets biskopper udpeget til at sidde i Rådet.

Folkekirkens mellemkirkelige Råd har til opgave at koordinere folkekirkens samarbejde med andre kirker i ind- og udland. En stor del af opgaven ligger i at servicere folkekirkemedlemmer og folkekirkelige organisationer med information og materiale om folkekirkens mellemkirkelige engagement, og inspirere til mellemkirkeligt samarbejde gennem projekter, konferencer og udgivelser.

Rådet tager også stilling til folkekirkens medlemskab af nationale og internationale kirkelige organisationer og følger arbejdet i organisationerne. Dette gøres gennem en række nedsatte arbejdsgrupper og ved at sende personer til arbejdsgrupper og andre økumeniske fora i udlandet, hvor folkekirken kan bidrage med input, og hvor man kan hente inspiration til det hjemlige arbejde.

På Rådets hjemmeside kan man finde mere information om, hvordan Rådet arbejder samt se dagsordener og protokoller fra rådsmøderne.

www.interchurch.dk